

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-80
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih notih stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenem nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

To in ono.

Dunaj, 22. rožnika.

Kanali in Poljaki.

V večini poka, večina se krha. Tako so si sinoči pravili na ušesa zakulisni mešetarji. Poljaki hočejo dobiti odškodnino v gotovini za svojo pripravo še pred tretjim branjem državnega proračuna. Vlada si je bila že zagotovila večino za italijansko pravno fakulteto in upala mirno počivati vsaj do jeseni. Kar udari strela z jasnega političnega neba. Načelstvo poljskega kluba se je včeraj popoldne oglasilo pri ministrskem predsedniku in zahtevalo, da se še letos prične v večji meri zgradba kanalov, ki bi Galicijo zvezali z Donavo. Baron Bienenroth gotovo ni bil vesel te deputacije, ki mu je predložila menico, ki zapade 24. t. m. Ta dan se bodo namreč oddajala nekatera dela za nameravane kanale. In slučajno se ta dan vrši tudi tretje branje državnega proračuna. Baron Bienenroth pregovarja poljske zastopnike, naj potrpe do jeseni, ker morajo veččaki preje sestaviti proračun izdatkov za to velikansko podjetje. Opozarja jih na velik odpor v gosposki zbornici. Tam je namreč v proračunskem odseku dr. Baernreither predlagal resolucijo, naj vlada predloži rentabilitetni račun. Parlament mora vendar vedeti, ali in kako se bodo izplačevali kanali. Baron Ske- ne pa celo zahteva v svoji resoluciji, naj se sploh razveljavi kanalski zakon in uravnajo razne vode. Obe te dve resoluciji sta bili vsprejeti vpricho finančnega in trgovinskega ministra. To je seveda prehud tobak osobito za one poljske poslance, ki že osem let med svojimi volivci krošnjarijo s kanali in uravnjavami rek in drugih voda. Baron Bienenroth jih je tolažil, da sicer ne misli opustiti tega dela, vendar pa mora upoštevati odločno zahtevo tudi gosposke zbornice kot drugega faktorja pri zakonodaji. Ta odgovor sicer ni potolažil poljskih zastopnikov, vendar pa je že sinoči naznanjala poljska dopisovalnica, da Poljaki sedaj ne bodo izvajali vseh parlamentarnih posledic in glasovali za proračun.

Et meminisse iuvat. Ko se je zakon o kanalih koval v zbornici, smo obširno opisali in označili to Körberjevo vabo. Dr. Körber je kot ministrski predsednik izrazil vsa mogoča sredstva, da omami obstrukcijo in se vzdrži na kr-

milu. Planinske Nemce je priklenil ob svoj triumfatorski voz z zgradbo železnice do Trsta. Površni so bili vsi načrti in proračuni; parlament še danes ne ve natančno, za koliko milijonov so pri tej prenapregli železnični zgradbi prekoračili proračun. Poslancem iz Galicije, Moravske in Češke pa je dr. Körber zagotovil kanale. Še noben zakon, izvenem morda avstro-ogrsko nagodbo, ni bil tako malo premišljen in tako površno pripravljen, kakor ta. Na podlagi površnih, splošnih načrtov so brez vsega rentabilitetnega računa napravili proračun v okroglem znesku 750 milijonov kron. Delo naj bi se izvršilo v dveh dobah, od leta 1904 do 1912 in od leta 1912 do 1925. Kanali bi segali od Donave na eni strani do Odre, Labe in Moldave, na drugi strani do Visle in dalje čez vso Galicijo do Dnjestra. Ta načrt zakona je stopil v veljavo dne 11. rožnika 1901. Vlada je nato ustanovila posebno ravnateljstvo za to gorostasno podjetje in se prepričala, da bi stroški iznašali najmanj 1200 milijonov. Predlanskim pa je tedanji trgovinski minister dr. Fiedler dokazal v proračunskem odseku, da veččaki proračunavajo stroške že na 1400 milijonov. Celot poljski poslanci dr. Kolischer, dr. Kozlovski in drugi, ki se najbolj poganjajo za to nezmislno podjetje, so obmolknili ob tako ogromnih svotah, ki bi državi ne donasili niti 2 odstotka. Prusija si lahko gradi cenene vodne ceste po razsežnih svojih planjavah. Drugače je pri nas, ko bi morali z dragimi stroji in pripomočki vodo vzdigavati čez strmine nad 400 metrov. Toda koristi iščejo razni spekulanti s premogom, sladkorno peso in stavbenim gradivom, katero bi po kanalih na državne stroške mnogo ceneje prevzeli, nego po železnicah. Za kanale se ogrevajo tudi ljudje, ki so že davno pokupili mnoga zemljišča, ki bi jih morala država za oduške cene odkupiti. V tem grmu tiči zajec. To pa je tudi razlog, da je začela vlada resno razmišljati o vprašanju, ali bi sploh ne kazalo opustiti to blazno misel že z ozirom na žalostne državne finance. Kakor uče vse izkušnje, izdala bi država za to celo podjetje najmanj 3000 milijonov. In koristi bi imeli le nekateri velekapitalisti, mesto Dunaj in vsled uravnave dotičnih rek le mejaši in bližnji sosedje. Za tretjino teh ogromnih stroškov more vlada uravnati vse reke in hudo-urnike v državi, kar bi brez dvoma več koristilo prebivalstvu. Ali pa naj se zgradi za ta denar več potrebnih železnic. Sploh v parlamentarnih krogih že

iz početka prevladuje prepričanje, da je to podjetje v svoji celoti mrtvorojeno dete. Mnogi češki poslanci so glasovali za ta zakon, da se jim uravnajo vode; za kanale so se navduševali le neposredno prizadeti. Poljski klub ima sicer pri vladi mogočno besedo. Toda v tem vprašanju so razmere močnejše. To že uvidevajo nekateri in priporočajo previdnost.

Proračunska razprava.

Včeraj je zbornica pričela razpravo o četrti skupini državnega proračuna, ki obsega finančno ministrstvo, prispevek za skupne državne potrebe, najvišji računski dvor, pokojnine in finančni zakon. Glasovanje o tej skupini bo jutri dopoldne. Za razpravo je sploh malo zanimanja. Včeraj je poslanec Malik s svojim »quodlibetom« zabaval komaj deset poslancev.

Danes je prvi govoril finančni minister Bilinski, ki je zagovarjal finančno upravo proti raznim grajam od leve in desne strani. Izgovarjal se je, da je že lani napovedal letošnji primanjkljaj, ki znaša okroglo 70 milijonov. Ker pa primanjkljaj ni le slučajen, zato je vlada redložila finančno reformo. Res je to, kar trdi finančni minister, pribito pa tudi, da prvotni vladni finančni načrt sploh ni bil resen in da vlada ni dovolj resno priganjala svoje večine do dela v finančnem odseku. Izvoljen je pododsek, ki naj izdela vsaj »mali finančni načrt«, to je zvišanje žganjarine in osebne dohodarine. Višji znesek žganjarine 35 milijonov bi se porazdelil na razne dežele. Žganjarina bi se zvišala s 1. septembrom, ako parlament že tekom meseca julija reši ta del predlagane finančne reforme.

Poslanec vitez Pantz je danes paberkoval po vseh poljih državne uprave. H koncu pa je z vso odločnostjo odklanjal jerobstvo viteza Hohenbluma za kmečko prebivalstvo. Takozvani osrednji urad za poljedelske koristi pospešuje le koristi in zahteve veleposesnikov na Češkem in Ogrskem, ne pa malih in srednjih kmetov. Ti morajo v raznih pokrajinah sami kupovati žito in krmo, visoka carina pa zvišuje cene žitu in krmi, kar pa je na korist le velikim zemljiškim posestnikom. V tej trditvi je mnogo istine.

Rožkar.

Pri četrti skupini je prišel danes na vrsto tudi slovenski poslanec Rožkar. Z zgovorno in gladko besedo je ostro grajal finančno upravo, ki od leta do leta privija davčni vijak in obreme-

njuje majhne kmečke in druge delavske stanove. Zalostna posledica je, da propada kmečki stan, ker niti za dobre plače ne dobi potrebnih delavcev. Govornik odločno zavrača od vlade predlagani vinski davek in graja obrtne oblasti, ki delajo toliko težave in ovire raznim obrtnikom na deželi glede usposobljenosti. Govornik predlaga resolucijo, naj vlada v polni meri v duhu zakona dovoljuje posestnikom davka proste množine žganja iz domačih pri-delkov.

Pri tej priliki pripomnim, da mnogi slovenski poslanci v tej razpravi zato niso prišli na vrsto, ker so izžrebali previsoke številke in ker je bil za vsaki klub določen čas. Ker so razni govorniki prekoračili določeni čas, zato trajajo seje pozno v noč.

Vseučiliško vprašanje.

Včeraj je desetorica jugoslovanskega vseučiliškega kluba določila zahteve, ki naj jih jutri načelstvo naznani ministrskemu predsedniku. Danes popoldne so jugoslovanski poslanci združeni v vseučiliškem klubu soglasno formulirali zahteve.

Parlamentarna komisija »Slovan-ske Jednote« je danes po daljšem posvetovanju sklenila, da bode z vso odločnostjo podpirala slovenske zahteve v vseučiliškem vprašanju.

Šole za manjšine.

Socialni demokratje štejejo v zbornici 88 članov. Razdeljeni pa so po narodnosti v pet klubov, ki tvorijo skupno zvezo. Nemških socialnih demokratov je 52, čeških 24, poljskih 6, italijanskih 4 in rusinskih 2. Pri raznih prilikah smo že opazili, da v narodnih vprašanjih niso vedno edini. To dokazuje, da narodno vprašanje v Avstriji sega daleč in globoko tudi v delavske množice. Posebno na Češkem in Moravskem socialnodemokratsko načelo mednarodnosti ne more premostiti velikega nasprotja med Čehi in Nemci.

Nedavno je v proračunskem odseku češki agrarec Staněk predlagal več resolucij, naj vlada podpira ljudske šole za nemške manjšine. Obveljali sta dve resoluciji: Vlada naj podpravi učiteljske »Matice školske« v Budjejevičah ali pa jej dovoli letno podporo 15.000 kron; dalje naj vlada podpira češke šole v nemških krajih, kakor podpira nemške šole na Južnem Tirolskem in Primorskem. Z večino glasov pa je bila odklonjena resolucija, naj vlada podpravi češko Komenskega šolo na Dunaju ali pa jej dovoljuje 50.000 kron letne podpore. Proti tej resoluciji so

LISTEK.

Prešeren in romantika.

Jos. Puntar, Gradec.

(Dalje.)

Princip lepote tiči po Shaftesburyju v duhu. Lepota ni v snovi nego v umetnosti in namenu, nameri. Ni v telesu, pač pa v formi ali boljše v urejujoči sili. Tri forme loči. Prve vrste forme so mrtve, ki so produkt človeškega duha ali pa narave; druge vrste imajo duha in lastno tvorno silo; tretje vrste pa ne tvore le mrtvih, nego tudi živih novih form. K prvi šteje tudi dela muzikalne, slikarske, stavbeniške umetnosti; k drugi prištevajo oduševljeno lepoto človekovo in k tretji spada najvišja, najoriginalnejša lepota, ki je princip, pravzrok in vir vse lepote — t. j. najvišji mojster, ki vodi roko človekovo, da vstvarja lepoto prve vrste.

Pri drugi vrsti se šele prične resnična lepota, ko se duh in forma združujeta v enoto. »Prva vrsta je slaba in ničvredna v primeri z drugo, od katere lepota mrtve forme šele dobiva svoj lesk, življenje in učinkovanje. Kaj pa je telo samo, in bodisi tudi člo-

vekovo še tako strogo urejeno, brez notranje forme, če je duh neurejen ali nepopoln kakor pri idijotu ali divjaku?»

Velik je pomen te notranje (aktivne) forme glede pojma o umetniškem vstvarjanju. V A notion of the historical draught or tabature of the judgement of Hercules pravi namreč: »Kjer je resničen značaj točno označen, kjer je notranja forma prav in natančno določena, tam se mora njej nujno prilagoditi tudi zunanja«. Važna je ta misel, ker se ponavlja i pri Goetheju, da v umetnini vladajoči formalni princip določa zunanjo obliko. Moč in življenje torej prihaja iz tega notranjega principa, v njem je vir življenja. Zunanja in notranja forma sta v pravi umetnini v nujnem medsebojnem odnosu.

Na tej misli je zasnovana študija The judgement of Hercules. Tu podaja svoje postulate, po katerem načrtu naj bi bila sestavljena večja slika. Biti bi morala ena sama celota, ki bi se v eno točko strnjala in bila kompromirana po eni sami ideji, tako da bi tvorila res celoto, in sicer ravno vsled medsebojne nujne zveze delov, kakor je to pri udih naravnega telesa. Saj vendar že navadni cvetlični slikar stremi za neko gotovo proporcijo sestavo ali harmonično razporedbo. Pravi umetnik glej po-

sebnost na harmonijo in soglasje. Vsi zunanji okrasni naj zginejo ali pa naj se vklonijo podrejenosti glavne misli. Končno zahteva še enotnega sloga, ker nič ni tako grdega ko kup neurejenih lepote.

Vidimo torej, da je njegova osnovna misel pač ta, da vladaj stroga formalna zakonitost, zavisna od osnovnega duhovnega elementa. O pesništvu se tudi v tem smislu izraža:

»Znano je, da so postavljena vsaki vrsti pesništva naravna razmerja in meje. In velika bi bila gotovo napaka, če bi si domišljali, da v pesmi ne bi bilo razven verzov ničesar, kar bi mogli imenovati mero in numerus. Posamna elegija in posamen epigram imata vsak zase istotako svojo mero in svojo proporcijo, kot jo imata tragedija in epos.«

Vse Shaftesburyjeve zahteve glede umetnin temelje na analogiji umetniškega in naravnega snovanja. Zanj je umetnina pomanjšana slika narave. S to idejo je Shaftesbury podrl staro neplodno šablonsko zahtevo, da je lepota enota v raznovrstnosti, a ji hkrati vtil novega življenjskega soka. Oplodil in utemeljil je to staro tezo, ki se je naslanjala le na formalne kriterije, s tem, da ji je vdihnil princip življenja, ono silo, ki določa tista zunanja razmerja.

Tako je dobila ideja značaj notranjega formalnega principa: nekaj idealnega je torej, kar daje obliko celoti in njenim posamnim delom.

Isto zvezo je našel i v svetovju: »Prvotna, vsepovsod razpredena, vse oživljajoča duša svetovja, neobsežno bitje, ki je raztrosilo po nepreglednih prostorih brezkončno množino teles, deluje v njih kot umetniško snujoča sila.« (Dilthey.)

Narava je torej kot živo bitje, kot umetnica, ki daje vsakemu svojemu pojavu obliko, ki pa je zavisna od notranje zakonitosti.

Svojo originalno misel o enovito snujoči tehniki prirode je našel posebno lepo izvedeno v — astronomiji. Newtonovo gravitacijsko teorijo je zato posplošil in raztegnil za vso naravo. O sličnosti organizmov je imel le temno slutnjo, ker v njegovih nazorih že tiči spoznanje, da tvori vsak organizem svoj sistem enako kot vesoljstvo, ker so njegovi deli vsled enotnega smotra urejeni v eno samo celoto. Analogija med tem nazorom o naravi ter njegovim pojmovanjem umetniškega stvarjenja je jasna: zakoniti odnos vlada na obeh straneh med najmanjšimi delci in po enotnem principu snujočo silo.

(Dalle.)

glasovali nemški socialni demokratje, kar je jako vznevoljilo češke socialne demokrate. To šolo v 10. okraju obiskujejo večinoma otroci čeških delavcev, s katerih glasovi sta bila izvoljena nemška socialna demokrata dr. Adler in Reumann.

Ta dogodek je moral precej prahu vzdigniti v socialnodemokratskem taboru. Da nemški socialni demokratje potolažijo češke svoje tovariše in volivce, so v petek predlagali v zbornici:

Vladi se naroča, naj predloži načrt zakona, ki določa: Dokler ni zakonitim potom rešeno vprašanje narodnih šol za manjšine, dovoljuje država na leto 3 milijone. To podpora naj dobivajo občine in društva, ki morajo skrbeti za šolstvo narodnih manjšin. Podpora naj se razdeli med osmero avstrijskih narodnosti po številu prebivalstva. To razmerje pa naj določi osrednja statistična komisija po vsakem ljudskem štetju. Državni poslanci vsake narodnosti naj določajo, kako naj se uporabljajo določena kvota podpore. V ta namen se tudi poslanci razdele po narodnosti v osmero oddelkov.

Dr. Adler je v petek v proračunski razpravi utemeljeval ta predlog. Opravičeno je trdil, da je učni jezik za vsako narodnost večjega pomena nego uradni jezik, posebno s stališča delavstva med večino druge narodnosti. Priznal je sam, da ravno narodno vprašanje razdvaja socialne demokrate. Ker pa je sedaj skoraj nemogoče zakon, ki bi rešil jezikovno vprašanje sploh, zato naj bi se ustvaril vsaj začasni zakon glede šolstva za narodne manjšine. Vsak narod ima pravico do svojih šol, in jih tudi mora dobiti, če hočemo doseči mir med narodi. Ker pa so narodne manjšine v vedni nevarnosti potujčevanja, zato naj država izredno podpira šolstvo za narodne manjšine.

Ta predlog je na videz jako vabljiv in bi mu načeloma tudi ne mogli ugovarjati. Če pa trdi dr. Adler, da imajo Nemci največ narodnih manjšin med drugimi narodi in da se mora državna podpora razdeliti med narode po razmerju prebivalstva, potem moramo najodločnejše odklanjati ta danaidski dar. Mi Slovenci bi prišli povsod in Hrvatje pa v Istri samo z dežja pod kap. Že sedaj vlada vzdržuje v raznih krajih šole za nemške narodne manjšine, katere tvorijo večinoma le uradniki. Nemški »schulvereine«, »ostmark« in druga enaka društva bi na državne stroške snovala šole povsod, koder se prodajajo duše za Judežve groše. Državna podpora, katere bi bili največ deležni Nemci kot relativno najštevilnejši narod v Avstriji, bi bila voda na razne mline ponemčevanja. Iz te Adlerjeve moke ne bode kruha.

CESAR V BUDIMPEŠTI. — MINISTER A LATERE. — POLICIJA PROTI JUSTHU.

Včeraj se je pripeljal cesar v Budimpešto, da otvori osebno novoizvoljeni ogrski državni zbor. Cesta od južnega kolodvora do kraljevega dvorca je bila v zastavah. Tudi kolodvor so okinčali. Pred kolodvorom je pričakovala vladarja velikanska množica. Špali so tvorila društva in 50.000 šolskih otrok. Na peronu so pričakovali vladarja ministri in budimpeštanski občinski svet z višjim županom na čelu. Cesarja sta pozdravila ministrski predsednik in višji župan Fulep, množica je navdušeno pozdravljala vladarja z Eljen-klici. Cesar se je pristrčno zahvalil, ker so mu priredili tako slovesen sprejem. Tudi med vožnjo v kraljevi dvorec so cesarja navdušeno pozdravljali. — Poroča se, da postane minister a latere sin nekdanjega ministrskega predsednika Fejervarya, baron Emerik Fejervary. — Makseška policija je naprosila novi parlament, naj se Justhu odvzame imuniteta, ker je zaklical, ko mu je vrgel nekdo gnilo jajce v voz: »Kakšni ničvredni orožniki so tu, ki kaj takega ne morejo preprečiti!«

VEDNO VEČJE VOJAŠKE ZAHTEVE V NEMČIJAH.

»Hartungsche Zeitung« poroča, da se po novi vojaški predlogi zvišajo izdatki nemške armade vsako leto od 40 do 50 milijonov.

TURČIJA PROTI GRŠKI.

Turčija je pričela koncentrirati med Monastirjem in Elasonom vojske proti Grški. Na Grškem je vse zmedeno. Vojni minister Zorbas je imel govor na častnike, v katerem je napadal dvor, češ, da je pasiven v krečanskem vprašanju in izjavil, da zamore edinole armada vzdržati Grško in rešiti krečansko vprašanje Grški v korist.

BALKANSKI ČETAŠI.

Turki so obkolili albanskega četaša Debreli Jussu, ki je imel 500 mož. Boj

je trajal cel dan. Turki so vjeli 120 vstašev.

REVOLUCIJA NA KITAJSKEM.

Charbin, 22. junija. Evropeci v Pekinu in Nonkinu dobivajo neprestano anonimna pisma, v katerih se jim naznanja, da bo v najkrajšem času izbruhnila po vsem Kitajskem velika vstaja. Vstaja je samo naperjena proti dinastiji, a nikakor ne proti tujcem, še manj pa proti Evropejcem. Varstvene odredbe kitajske vlade dokazujejo, da te vesti niso neresnične ter da ne temelje na lokalnem nezadovoljstvu in nemirih kitajskega prebivalstva. V glavnih mestih je pomnoženo kitajsko vojaštvo. Zelo značilno je, da se množe politična društva z zelo liberalno, a obenem prevratno tendenco. Evropeci so v strahu, ker se boje, da bi jih vlada žrtvovala v stiski vstašem.

Dnevne novice.

+ **Podružnice »Slovenske Straže«** lepo naraščajo. Danes smo dobili obvestila iz naslednjih krajev: 78. Studenci via Poljčane. — 79. D. M. v Polju. — 80. Žiri (Kranjsko). — 81. Kapela pri Radgoni (p. Radenci). — 82. Kranj za dekanijo. — 83. Sv. Jurij ob juž. železnici. — 84. Batuje-Selo na Goriškem. **Prosimo, naj bi se povsod, kjer se še niso, takoj vršili organizacijski sestanki.** Naznanila o ustanovitvi podružnic naj se takoj odpošljejo »Slovenski Straži«; **zadnji čas do torka dne 28. t. m.** Na delo za Boga in domovino!

+ **Novi ustanovniki »Slovenske Straže«.** Kot ustanovnik je pristopil k »Slovenski Straži« občešpoštovani tovarnar g. Karol Polak. Istočasno je pristopil k »Slovenski Straži« kot ustanovnik tovarnar sveč v Gorici g. Jernej Kopač. — Delavci g. velepodjetnika Josipa Lončariča so se vpisali kot ustanovniki k »Slovenski Straži« in tako dali najlepši vzgled vsem Slovincem. Živeli nasledniki!

+ **Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.** Prihodnji teden bode dotiskan kratek poljuden življenjepis sv. Cirila in Metoda s pridejanim letnim poročilom o delovanju »Apostolstva« za leto 1909 in 1910. Knjižico bomo razposlali v vse župnije ljubljanske škofije; navodilo za razdeljevanje knjižice je natisnjeno na 2. strani ovitka. Kjer ni kakih ovir, tam naj bi se prispevki za leto 1910 zbirali dne 3. julija. Prihodnji mesec se bode gotovo oglašalo mnogo novih udov; zato naj bi si gg. poverjeniki pravočasno preskrbeli potrebnih tiskovin (sprejemnih podob, pol in knjižic), ki se dobivajo brezplačno pri tiskovni »Apostolstva« (Ljubljana, Semeniška ulica). Danes bode dotiskana himna v čast sv. Cirilu in Metodu, ki sta jo »Apostolstvo« posvetila Silvin Sardenko (besedilo) in Stanko Premrl (napev za mešani in moški zbor); besedilo in napev je potrdil kn.-škofijski ordinariat. Nekoliko gradiva za cerkvene govore o sv. Cirilu in Metodu ter »Apostolstvu« bode prinesel »Duhovni Pastir«. Lepe podobice sv. Cirila in Metoda se prodajajo v prodajalni »Katol. tisk. društva« (Ničman) po 3 K 100 komadov.

+ **Poslanec Povše** je v državnem zboru nujno predlagal državno podporo onim kmetovalcem in mlinarjem, katerim so nalivi in povodnji v občinah Sv. Križ in Svibno napravile mnogo škode. V razpravi o ministrstvu za javna dela je poslanec Povše predlagal resolucijo, naj vlada zgradi nov most čez Savo v Litiji.

+ **Nemško dijaštvo proti italijanski pravni fakulteti.** Dunaj, 23. junija: V teku včerajšnjega popoldneva se je izdelal memorandum, ki so ga danes zjutraj izročili zastopniki nemškonacionalnih burševskih društev predsedniku nemškonacionalne zveze. V tej spomenici protestuje nemško dijaštvo proti ustanovitvi vsake nenemške šole na Dunaju in se sklicuje pri tem na svoječasno analogni sklep visokošolskega odbora nemških poslancev. Nemško dijaštvo zahteva od članov nemške nacionalne zveze, da glasujejo proti italijanski pravni fakulteti na Dunaju. Člani burševskih društev so se zbrali danes zjutraj v vseučiliški avli ter so spremili deputacijo v parlament, kjer so jo toliko časa počakali, dokler se ni vrnila.

+ **Slavnostna otvoritev Društvenega doma v Št. Ilju** bo 14. in 15. avgusta tek. leta. Slavnost aranžira »Slovenska Straža«. Že sedaj opozarjamo vsa društva na ta narodni praznik ob slovenski meji. Iz Ljubljane bo preko Celja in Maribora vozil v Št. Ilj poseben vlak.

+ **Nemške marke za ponemčevanje.** Zapadnočeško okrožje »Schulvereine« je preteklo nedeljo zborovalo v Hotešovu. Račun izkazuje: Iz Avstrije, oziroma Češke 2179 K, iz Berlina od

vsenemškega »Schulvereine« 6979 K. Podobno je pri drugih podružnicah. Nemške šole za potujčevanje Slovanov se plačujejo večidel z markami, ki jih nabirajo v rajhu luteranci, dočim se avstrijski Slovani branimo z lastnimi sredstvi, pa nas vendar devljejo med veleizdajalce.

+ **Češka šolska Matica** nabira zdaj drugi milijon. Nabiranje lepo napreduje. Slovenci, posnemajmo češki zgled in nabirajmo pri vsaki priliki za »Slovensko Stražo«!

+ **Avstrijsko vlado** vodi, kakor znano »Neue freie Presse«; danes bolj kakor le kdaj. »Neue freie Presse« sama pa je v službi Berlina. Sklep si potem prav lahko vsak sam napravi. Prusoliživo »Presse« se je te dni na jako značilen način pokazalo: ko se je cesarju Viljemu napravil tur na roki, je imela takoj uveden članek, ko se mu je potem napravil na nogi, drugi, kadar bo kurje oko dobil, mu bo »Presse« zopet posvetila uvodnik. Iz tega prusaštva se je zadnji čas norčeval angleški list »Times« in pri tem dokazoval, kako notranja in zunanja politika Avstrije verno in slepo sledi pruski. Nato pa je »Neue freie Presse« te dni spustila cel članek, v katerem očita dopisniku »Timesa« gostoljubnost Dunaja, katero da zlorablja! Tako nesramno morejo le judje pisati. Dopisnik »Timesa«, gospod Larins, je ugleden in imovit mož, ki daje Dunajčanom dobro zaslužiti in dela v službi lista, ki ga plačuje. Pisava »Neue freie Presse« je tem grša, ker jo inspirira naš zunanji urad in s tem dokazuje, kakšen duh vlada ondi.

+ **Nemškonacionalni strankarski shod** bo v jeseni v Celovcu, in sicer, kakor naglašajo nemški nacionalci, s posebnim ozirom na važnost jugoslovanskega vprašanja. Smo res radovedni, kako ga bodo rešili.

+ **Prisedniška sodišča v tiskovnih zadevah.** Poročevalec državnozbornskega tiskovnega odseka, dr. Škedl, je formuliral svoje predloge glede na prisedniška sodišča, ki bodo odločevala v tiskovnih zadevah. Prisedniška sodišča bodo kot prve inštanice odločevala, senat bo imel tri sodnike in tri prisednike. Senatu bo predsedoval sodnik. Prisedniški senat bo posloval po običajnih porotniških zasedanjih. Prisednike bodo vzeli iz porotnikov, in sicer tako, da prvih sedem porotnikov funkcijonira za glavne, štirje prvo izzrebani namestni porotniki pa za namestnike. Gotovo število prisednikov bosta smeli stranki odkloniti. Razpravljalo se bo po določitli kazensko pravnega reda za prve inštanice.

— **Umrl je** sinoči ob pol 10. zvečer v deželni bolnici po prestani hudi operaciji g. Konrad Rozman, c. kr. davčni upravitelj v Mokronogu, star šele 42 let. Pred tednom je bil pripeljan v bolnico iskat si zdravja, a našel je prezgodnjo smrt. Lahka mu zemljica!

— **Grozovit ciklon v Slavoniji.** Med vasjo Kaniza in Šumeče je bil pred nekaj dnevi grozovit ciklon. V gozdu Migalovci je ciklon v širokosti 100 m vse pokončal. **Več nego 5000 hrastovih dreves je s korenino vred izruval.** Pri tem je bil ubit nek kmet. Nekega drugega kmeta je ciklon 30 metrov visoko vzdignil, pa je srečno padel v grmovje. Po viharju je bil gozd kakor da bi bil nanovo izoran.

— **2 m 50 cm visoka rž** raste pri g. Pakižu v Podgori pri Sodražici.

— **Uspehi avstrijskih častnikov v Frankobrodu.** Preteklo nedeljo so priporili v concouru hippique v Frankobrodu ob Meni avstro-ogrski častniki v jahaški tekmi sedem častnih daril, med njimi tudi prvega, od enajstih. V tej tekmi, ki se je je udeležilo 26 častnikov, je bil prvi, rojen Ljubljčan Etbin Ravnihar, ritmojster 4. ulanskega polka.

— **Izprememba poštnih okrajev.** Vas Ritmerk, ki je pripadala doslej k poštnemu okraju Sv. Tomaž pri Ormožu, spada odsihmal k c. kr. poštnemu uradu Velika Nedelja.

— **Poštni debit je dovoljen** iznova listoma »Srbobran« in »Branik«. Prvoimenovani izhaja v Zagrebu, drugi pa v Novem Sadu.

— **Orožnova koča na Črni prsti** se bo otvorila 24. junija. Koča je z vsem potrebnim dobro preskrbljena. Kakor znano, slovi Črna prst radi izredno lepe, bogate in redke flore. Razgled je krasen in obširen, dostop iz Bohinjske Bistrice in iz Soške doline lahak.

— **Orožniške vesti.** Prestavljeni so s 1. julijem: ritmojstra Rudolf Bregenzer od deželnega orožniškega poveljstva št. 9 iz Zadra v Trst in Alfred pl. Barry od deželnega orožniškega poveljstva št. 7 iz Trsta v Zader; nadporočnik Otokar Šebesta od deželnega orožniškega poveljstva št. 12 v Ljubljani k deželnemu orožniškemu poveljstvu št. 5 v Lvov.

— **Aprobirana učna knjiga.** Naučno ministrstvo je dovolilo na gimnazijah, kjer se uči matematika v slovenskem jeziku, rabo učne knjige: Matek Bl., Geometrija za četrti in peti gimnazijski razred. Izpopolnil Jos. Mazi. Ljubljana, 1910. Katoliška bukvarna. Cena nevez. 2 K 70 vin., vez. 3 K 30 vin.

— **Spremembe v finančni službi.** Prestavljen je finančni tajnik Pavel Jerovec od urada za odmerjenje pristojbine k finančnemu ravnateljstvu oddelka II., finančni tajnik Franc Gerstenmayer od davčnega referata v Postojni k finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani oddelka I.; finančni komisar Maks Debevc iz oddelka IV. v oddelku III. kot preiskovalni komisar dohodarstvenih zadev, finančni komisar Ivan Ditz od finančnega ravnateljstva v Ljubljani kot davčni referent s okrajnemu glavarstvu v Postojni in davčni praktikant Ivan Weiss od davčnega urada v Črnomlju v Trzič. Iz finančne službe na Kranjskem je izstopil finančni konceptni praktikant Jožef Sinkovec.

— **Vabilo k predstavi,** ki jo priredi društvo Kranj v nedeljo dne 26. junija 1910 popoldne ob pol 4. uri v cerkveni dvorani v Gorjah. Spored. »Krivoprisežnik«. Narodna igra s petjem. Ker je društvo Kranj znano kot eno najboljših dramatičnih društev, pričakujemo obilne udeležbe. — Odbor Bralnega društva v Gorjah.

— **Društvo za varstvo otrok in oskrbo mladine za sodni okraj Kranj** ima dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne v sodnem poslopju soba št. 8 v Kranju iznova izredni občni zbor, ker na dan 20. t. m. sklicani občni zbor zaradi premale udeležbe članov ni bil sklepčen. Na dnevnem redu je pogovor o izpremembah pravil in o posvetovanju o pristopu društva k deželni zvezi društev za varstvo otrok in oskrbo mladine. Občni zbor 27. t. m. je glasom § 13 društvenih pravil sklepčen ob vsakem številu udeležencev. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Kupčija s črešnjami na Krasu** je bila v kljub slabemu vremenu še precej živahna, posebno v okolici Tomaja. V sami vasi Sv. Križ so bili štirje dunajski kupci. Najvišja cena je bila stalno 20—24 st. kg. Dne 18. je bilo iz vasi Križ stavljenih na postajo v Sežani 250 košev za dunajska kupca Schreinerja in Lukscha. Drugi kupci so ostali večnoma brez blaga. Nekateri so jo popihali na Dunaj, drugi so delali načrte za prihodnjo kučijo. Povpraševanje po črnih črešnjah je veliko.

— **Sneg v juniju.** Iz Kerdi-Vasarhe-lyja in Also-Kubina na Ogrskem se poroča, da je tamkaj snežilo. Gore so pokrite s snegom. Temperatura je padla na dve stopinji nad ničlo.

— **Ksaver Meško zopet v češčini.** Šele nedavno je Ottova »Svetovna knjihovna« izdala češki prevod Meškovih črtic in povesti, sedaj pa izhaja v drugem važnem podjetju knjiga »Za tichych večer« (Ob tihih večerih).

— **Tarifi na premog.** Železniški minister Wrba je v svojem govoru 18. t. m. tekom proračunske debate reagiral na izvajanje poslanca dr. Ivana Benkoviča, rekoč, da od severočeških premogovih magnatov zahtevano znižanje tarifov ne bo imelo za posledico znižanje cen in razširjenje premogovega trga; da je vsled tega razloga tudi on zoper vsako znižanje tarifov, posebno še-le v prid nekaterih producentov na škodo drugih. Tudi deputaciji rudarjev iz severne Češke se je podobno izrazil; kakor že poročano, se je poslancema Povšetu in dr. Benkoviču podal že svoječasno zadovoljiv odgovor.

— **Umrla je v Celovcu** gospodična Amalija pl. Knapitsch, stara 27 let.

— **Novosti na polju žepnih ur.** V Peterburgu je nek urar iznašel uro za slepec, katera nima kazalov, marveč številke minut in ur druga za drugo izstopajo, tako da jih more slepec otipati. — Na angleškem pa je Sigmund Kutnov iznašel električno žepno uro, ki ne tiktaka in je tudi ni treba navijati; izmenjati je treba le baterijo, ki pa zadostuje za najmanj 1000 dni in stane le 1 K 20 v.

— **Umrl je danes zjutraj** ob pol 2. uri v Ribnici po daljšem bolehanju g. Anton Burger, star šele 28 let. Bil je zelo nadarjen mladenič in povsod priljubljen. Svetila mu večna luč!

— **Dve novi iznajdbi.** Edison naznanja, da je izdelal stroj za izdelovanje premičnih slik v naravnih barvah. Nek George Westinghouse pa je menda iznašel nekako zračno pero, potem katerega bo mogoče znižati ceno avtomobilov z gumijevimi kolesi za 60 odstotkov, ker bodo vsled te iznajdbe gumijeva kolesa takorekoč nepotrebna. Kakor se trdi, bodo avtomobili zaradi te iznajdbe še enkrat cenejši.

— **Lov v Medvodah** bo oddan na dražbi prihodnjo soboto.

— **Podražene smodke.** Ogrski finančni minister Lukacs se je pred kratkim izjavil neki deputaciji ogrskih prodajalcev in žaložnikov tobaka, da bo ugodil tudi njihovi prošnji glede podražnja tobaknih izdelkov, v kolikor bo mogoče. Res je, da že dolgo časa nameravajo v ogrskem finančnem ministrstvu podražiti posamezne tobakne vrste, ki jih najbolj kupuje občinstvo. Ker pa se mora izvršiti ureditev tarifa sporazumno z avstrijsko upravo ter upeljati v celi monarhiji, se bodo seveda podražili tobakni izdelki tudi v Avstriji in se že vrše tozadevne priprave.

— **Stari savski most pri Kranju,** ki se bo sedaj podrl, je kupil ofertnim potom 18. t. m. za 3600 K Jožef Novak, trgovec in posestnik v Jami pri Moravčičah.

— **Hoteli in sanatoriji v Dalmaciji.** Poroča se iz Dalmacije, da se je osnovala pod vodstvom Ljubljanske kreditne banke akcijska družba s 6 milijonami kron kapitala za zgradbo hotelov in sanatorijev v Dalmaciji.

— **Vseslovanski kongres v Sofiji.** Končni, stalno določeni program vseslovanskega kongresa v Sofiji je sledeči: 1.) Položaj jugoslovanskih držav. 2.) Kulturna vzajemnost Slovanov. 3.) Stanek vseh slovanskih učenjakov. 4.) Medsebojno občevarje slovanskih akademij znanosti. 5.) Zveza med slovanskimi visokimi in srednjimi šolami. 6.) Gledališka in umetniška društva. 7.) Organizacija slovanskega knjigotrštva. 8.) Izdajanje publikacij iz slovanske književnosti in znanosti. 9.) Izdaja naslovnika slovanskih učenjakov. 10.) Popis vseh slovanskih književnikov. 11.) Ustanovitev vseslovanske banke. 12.) Prireditve vseslovanskih razstav. 13.) Ustanovitev vseslovanske planinske zveze.

— **Slovenec ponesrečil v Ameriki.** V Sheboyganu, Wis., so pokopali dne 26. maja Slovenca Karola Malarja, ki ga je poškodoval na rebrih in pljučih nek splešen konj na cesti tako, da je umrl vsled poškodb.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE NA TURŠKEM.

Turška vlada namerava še letos izvesti novo ljudsko štetje, dasi je bilo zadnje še-le pred petimi leti. Toda general Husejin Hilmi paša, ki je štetje vodil, je dal Grke, Rumunce, Albaneze in druge narodnosti, ki so spadale pod carigradski patriarhat, šteti pod skupnim imenom: Grki. Sedaj se bo štetlo točno po narodnostih; samo muslimanski Turki, Arabci, Kurdi in Albanezi so se sporazumeli, da se iz političnih ozirov vpišejo pod skupno ime: Islam. Kakor se vidi iz gornjega, bo imela Turčija letos modernejšo ljudsko štetje, nego Avstrija, ki ne loči prebivalstva po veri in narodnosti, ampak po famoznem »občevalnem jeziku«!

Telefonska in brzojavna poročila.

KONFERENCA BIENERTHOVA Z JUGOSLOVANI.

Dunaj, 23. junija. Danes popoldne bo baron Bienerth konferiral z dr. Šusteršičem in dr. Plojem o vseučiliških zahtevah Jugoslovancev.

NEMŠKI SOCIALNI DEMOKRATJE PROTI ENAKOPRAVNOSTI.

Dunaj, 23. junija. V današnji seji državnega zbora je zbornica sprejela proračunske postavke finančnega ministrstva. Nato bi se moralo glasovati o 460-tih resolucijah. Ker se ni doseglo soglasja, ali naj se o vseh resolucijah skupno glasuje, je bila seja prekinjena za dve uri, nakar se je vršila seja načelnikov klubov, kjer pa tudi ni bilo mogoče doseči soglasja. Seja državnega zbora se je nato zopet pričela ter se je o nekaterih resolucijah glasovalo pavšalno, o važnejših pa posamezno. **Resolucija češkega poslanca Staňeka, naj se dunajske češke Komenskega šole poddržijo ali naj se jim pa dá za leto 1910. subvencije 100.000 kron, je bila z glasovi Nemcev in nemških socialnih demokratov odklonjena z 208 proti 204 glasovom!** Za so glasovali: »Slovanska Unija«, Poljaki, Rusini, češki socialni demokratje. Poljski, rusinski in italijanski socialni demokratje so se abstinentirali, istotako tudi več Italijanov. Nemški socialni demokratje so vsi kot en mož z Nemci glasovali za brutalno nasilje! Nemci so izid glasovanja pozdravili s frenetičnim ploskanjem, Čehi pa s »Fej!«-klici, ki so bili namenjeni v prvi vrsti nemškimi socialnim demokratom. Tudi danes ni bilo »Slovanske Unije« polnoštevilno pri seji. **Pri seji ni bilo deset poslancev »Slovanske Unije«: dva Čeha in osem Jugoslovancev,** posebno Hrvatov, na čelu jim Ivčević in Vuković. Sedaj se vrši glasovanje o ostalih resolucijah.

RAZDOR MED VLADO IN POLJAKI.

Dunaj, 23. junija. Napetost med vlado in Poljaki traja dalje. Danes je načelnik poljskega kluba poročal Bienerthu o sklepih poljskega kluba, da Poljaki odločno vztrajajo na tem, da se o predlogi glede vodnih cestnih zgradb takoj razpravlja in da ne dopuste nobenega odlašanja več. Kako in ako bi sploh vlada se pogajala s Poljaki in ako je sploh kompromis mogoč, sedaj še ni gotovo. Splošno se trdi, da bo jutri državni zbor imel zadnjo sejo, gosposka zbornica pa bo zborovala še v ponedeljek in torek.

POSVETOVANJE MINISTRskega PREDSEDNIKA Z RUSINI O VSE- UČILIŠKEM VPRAŠANJU.

Dunaj, 23. junija. Poslanca dr. Constantin Lewycky in prof. dr. Kolessa sta imela z baronom Bienerthom daljše posvetovanje o vseučiliškem vprašanju glede na rusinske visokošolske zahteve.

BURNI PRIZORI PRI OTVORITVI OGRSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Budimpešta, 32. junija. Danes je bil otvorjen ogrski državni zbor. Starostni predsednik 96 let stari Madaru je med Eljen klici Justhovcev zavzel predsedniško mesto in otvoril zasedanje z besedami: Iskreno pozdravljam tiste poslance, katere je nepokvarjena volja narodova poslala v to zbornico. (Eljen klici Justhovcev.) Izražam pa obžalovanje, da so se od strani vlade vršile pri volitvah nepostavnosti (Silno ogorčenje med vladnimi poslanci, Justhovci ploskajo.) Ta kratek nagovor je starostni predsednik zaključil z željo, naj bi bilo zbornično delo v korist ogrski domovini ter je vzkliknil: »Božji blagoslov vsem, ki jim je blagor Ogrske pri srcu!« Prihodnja seja bo v soboto. V sobotni seji bo na vrsti prestolni govor.

RES STRAŠNO!

Zagreb, 23. junija. »Napredno« časopisje se peni jeze, ker bo pri instalaciji novega djakovskega biskupa Krapaca sodeloval tudi »Hrvatski Sokol« v Djakovu, ki bo pred cerkvijo škofu napravil špalir ter bo sodeloval tudi pri bakljadi na čast novemu škofu.

DVOBOJ MED POSLANCEM IN NEMŠKIM BURŠEM.

Dunaj, 23. junija. Neki nemški burš je dejal poslancu Stölzlu »Hoflakai«. Radi tega se je vršil med poslancem in nemškim buršem dvoboj pod najstrožjimi pogoji na sablji. Pri drugem spopadu je poslanec huraš jako težko ranil na glavi.

BOLGARSKI CAR NE GRE V BEL-GRAD.

Belgrad, 23. junija. Bilo je že gotovo, da car Ferdinand oficijelno obišče s svojo soprogo Belgrad ob priliki sedanjega svojega potovanja po Evropi. Zadnje dni pa je nastalo neko nesoglasje med Belgradom in Sofijo, in kakor se poroča od zanesljive strani, car Ferdinand ne bo obiskal Belgrada, temveč bo samo potoval skozi Srbijo. Vzrok tej demonstraciji bolgarskega carja je baje na Dunaju.

SRBSKI FINANČNI STRAŽNIK USTRELIL BOŠNJAKA.

Sarajevo, 23. junija. Srbski finančni stražnik Miloš Savljević je ustrelil pri Jareviču na bosanskem teritoriju Bošnjaka Poletiča.

KOLERA V PETERBURGU.

Peterburg, 23. junija. Tu so včeraj konstatirali več slučajev kolere.

Ljubljanske novice.

Ij Kaj pa Vam je, gospod župan? Danes smo opazili, da kavarniškega vrtiča pred kavarno Prešern ob Sv. Petra nasipu ni več. Župan Hribar je zahteval, da se ta vrtič, ki je bil celo v okras obrežju, mora takoj podreti. In tako se je moralo zgoditi, dasi ima, kakor čujemo, kavarnar reverz, da ne more biti nikdar lastnik tega prostora. Čudno je res, da se sedaj sredi poletja, ko je bilo vse lepo urejeno, zapove kavarnarju, naj vrtič podere. Ali bi se ne moglo s kavarnarjem dogovoriti spomladi, da ne bi imel škode? Kakor čujemo, se je s kavarnarjem tako brutalno postopalo radi tega nedolžnega, prijaznega vrtiča, da z začudenjem vprašujemo: Kaj pa Vam je, gospod župan?

Ij Poroka. V ponedeljek je poročil v Novem mestu prošt dr. Elbert trgovca Gustava Kastnerja in gđc. Antonijo Jager, lastnico modne trgovine v Ljubljani.

Ij Ob zlati poroki g. Fr. Doberleta. Povodom bližajoče se zlate poroke gospoda Franca Doberleta, predsednika kranjske deželne zveze ognjegasilcev naj bodo te vrstice spominski list možu, katerega neumorno, požrtvovalno in uspešno delovanje v blagor

cele kranjske dežele, posebno pa za naše slovensko središče belo Ljubljano, je občeznano tudi čez meje naše domovine. 38 let star je stopil Doberlet na oder kot borilec za ognjegasilstvo v naši deželi in dosegel je sedaj 78. leto svojega temu namenu posvečenega življenja. Še danes kot starček je krepkega in čvrstega duha in se počuti najbolje v krogu ognjegasilcev, kateri ga imenujejo s spoštovanjem in ljubeznijo kakor dobri otroci »svojega očeta«. Na to je tudi ponosen. Rodil se je Fran Doberlet v trnovskem predmestju v Ljubljani dne 6. aprila 1832 in je obiskoval župno, potem deško javno šolo, končno pa realko, nakar se je posvetil tapetniški obrti. Vedno si je prizadeval izpopolniti svojo znanost, in to tudi v svoji stroki, posebno pa v dekorativni umetnosti, v kateri je dosegel posebno mojstrstvo. Da popolni svojo znanost in umetnost, prijel je Doberlet za potovalno palico in prepotoval je več dežel, vedno se učeč. Opazoval je vsako novost, katere bi bila v korist domovini. Vrnivši se v letu 1857 s svojega potovanja ustanovil je podjetje za izdelovanje pohištva in kmalu je bila trdka radi solidne in okusne izvršitve izdelkov poznana daleč čez meje domovine. Poleg tega ustanovil je prvo pogrebno podjetje v Ljubljani, katero se vsled okusne izvršitve pogrebov in solidnosti meri lahko z enakimi zavodi v večjih mestih. V krogu svojih someščanov si je pridobil zaupanja in spoštovanja, tako da je bil prejšnja leta odposlan v občinski svet, v trgovsko in obrtno zbornico, v upravo meščanskega zaklada itd. Povsod je bil delaven in ni imel takorekoč nobenega sovražnika. Oženil se je Doberlet 2. julija leta 1860 z Leopoldino Harišev, v kratkem bo torej praznoval zlato poroko, katero bo gotovo obilno njegovih prijateljev vsaj v duhu praznovalo z njim. Kaj je Doberlet kot ognjegasec? Do leta 1870 ni bilo v Ljubljani požarne brambe. Šele tega leta se je ustanovila kot prva v kranjski deželi in izvolila je Doberleta za svojega načelnika. To častno mesto imel je Doberlet v posesti do njegovega prostovoljnega odstopa leta 1899. Dne 6. maja leta 1888 ustanovljena je bila kranjska deželna ognjegasilska zveza in njen predsednik je oče Doberlet od dobe ustanovitve do današnjega dneva. Na njegovo vzpodbudo se je ustanovilo obilno požarnih bramb, za katerih razvoj je vedno skrbel. V dokaz njegovih zaslug izvoljen je bil tudi od večjega števila požarnih bramb za častnega člana. Tudi na najvišjem mestu so bile priznane njegove zasluge. Odlikovan je bil od Njegovega Veličanstva v letu 1880 z zlatim zaslužnim križcem, v letu 1883 z zlatim zaslužnim križcem s krono in v letu 1895 mu je bilo izrečeno najvišje priznanje. Doberlet sam je jako skromen in ljubezniv. Kranjsko ognjegasno zvezo vodi s previdnostjo. Vse stori brez najmanjše samopridnosti, večkrat je že žrtvoval marsikatero pomembno svotico za ognjegasne namene. Krona njegovega neumornega delovanja pa je ustanovitev cesarja Fran Josipa I. jubilejne ustanove za onemogle ognjegasce in njih vdove ter siromakov. To ustanovo je poklical v življenje dne 2. novembra 1907 in že v letu 1909 je bilo mogoče izplačati dve ustanovi. Požrtvovalnemu možu in dobremu prijatelju, dobro poznanemu tudi v daljnih krogih avstrijske požarne brambe, udeležniku pri vseh prireditvah avstrijskih ognjegascev, želimo, da doživi še mnogo, mnogo let, zdrav in čvrst na duhu in telesu. Kranjsko gasilstvo se ga bo vedno spominjalo z ljubeznijo in hvaležnostjo.

Ij Imenovan je finančni konceptni praktikant g. Evgen Povše za finančnega koncipista v desetem činovnem razredu.

Ij Ogenj v trgovini. Ko je danes opoldne kramarica Marija Rogljeva v svoji trgovini na Sv. Petra cesti št. 57 na samovarju kuhala kosilo, ji je ogenj ugasnil in je nato zopet prilila špirita in ga prižgala. V tem trenutku pa brizgne goreč špirit iz samovara na poleg stoječo košaro, ki se je takoj vnela. Rogljeva je vsa preplašena šla klicat na ulico pomoči in ko pride nazaj, je bilo že pol trgovinice v ognju. Na pomoč je prvi dospel občinski svetovalec gospod Josip Turk in z vodo, katero so mu nanesle ženske v škafih, ogenj z neverjetno naglico pogasil. K ognju se je pripeljal tudi oddelek gasilnega društva, ki pa ni stopil v akcijo. Pogorelo in osmodilo se je precej kramarije, kovčeg, na katerem je stal samovar, polica, vrata, poškodoval se je zid in zdrobilo izložbeno okno, tako da ima Rogljeva 600—700 K škode, zavarovana pa je bila pri »Assicurazioni Generali« za 4000 K. Ker so šli ljudje tedaj baš h kosilu, je nastala na ulici nato velika gnječa.

Ij Tat koles. V torek zvečer je na Dovozi cesti stražnik aretoval zaradi prepovedanega povratka v mesto nevarnega tatu 23letnega Jožefa Zagaria iz Iga. Policija je pozneje dognala, da je Zagar dotični, ki je prejšnji dan ukradel v Spodnji Šiški železniškemu uslužbencu 250 K vredno kolo in se potem z njim odpeljal v neko gostilno na Marije Terezije cesti, kjer se je dobro pogostil in poleg sebe dal tudi drugim za pijačo. Ko je imel plačati, je, ker ni imel denarja, zastavil gostilničarki kolo, sam pa kolovratil do Dovozone ceste, kjer ga je dohitela usoda. Zagar je bil zaradi tatvine že kaznovan in je sedel tudi že v prisilni delavnici. Najbrže ima na vesti še druge tatvine koles. Oddali so ga deželnemu sodišču v preiskovalni zapor.

Ij Kosci so letos zelo dragi. Plačujejo se na dan po 4 K s popolno hrano, ki obsega tudi 3 politre vina na dan a jih niti ni dobiti, zato stoji še veliko sena nepokošenega. Neki posestnik bi bil rad dobil 12 koscev, a dobil jih je le 6. Kadar bodo davčne oblasti zopet pritiskale kmeta in posestnike senožeči, takrat naj tudi vpoštevajo, koliko stroškov ima kmet pri delavcih, ko spravljajo svoje pridele. Ob letošnji košnji se osobito v Ljubljani a tudi drugod kaže, koliko naših ljudi išče kruha v tujini, ker koscev ni dobiti zdaj doma niti za drag denar.

Ij V blaznico so danes dopoldne odpeljali Ivana Bončarja, samskega čevljarja, rojenega leta 1864. v Bizoviku in v Dobrunje pristojnega, ker je postal v obče nevaren.

Ij Aretovan je bil včeraj zaradi prepovedanega povratka v mesto samski knjižgoveški pomočnik Henrik Jerman, pristojen v Homec pri Kamniku.

Ij Nevarno prenočišče. Pred kratkim si je bil neki delavec postlal kar v parku na Ambroževem trgu, kjer bi imelo biti ceneje, kot drugod. Toda mož se je varal. Ko se zjutraj prebudi, opazi, da mu je ponoči izginila iz žepa srebrna ženska žepna ura.

Novo presenečenje v logaški zastrupiljevalni aferi.

Hladnikova žena aretirana.

Ime Hladnikove žene se je v zadevi znane zastrupiljevalne zadeve Hladnik Hammerlitz že večkrat imenovalo, a širši javnosti ni bilo znano, da je zapletena v njo tudi Hladnikova žena, dasi so ljudje veliko ugibali in domnevali, če je tudi Hladnikova žena kaj zapletena v zadevo. Preiskava se je seveda samoobsebi umljivo pečala tudi s temi domnevanji, a postopalo se je previdno, dokler se ni dognalo, da je tudi Hladnikova osumljena sokrivde pri odpošiljanju strupenih pilul Hammerlitzovej gospej. Po izvedenih se je namreč dognalo in tudi sama je baje deloma priznala, da je ona pisala tisto usodno pošto spremnico, s katero so se odposlale strupene pilule Hammerlitzovej gospej, dognalo se je tudi, da je ona pisala naslov na usodepolen zavoj in pa, da je pisala tisto razglednico, ki izkuša razbremeniti Hladnika, češ, da ni bil on tisti, ki je odposlal strupene pilule Hammerlitzovej gospej. Vse to je povzročilo, da je bila sinoči ob 6. zvečer Hladnikova pridržana — v zaporih ljubljanske justične palače. Seveda bo še nadaljna preiskava tudi dognala, če in v koliko je Hladnikova žena sokriva poizkušeneja zastrupljenja na Hammerlitzovej gospej, kakor še tudi ni izključeno, da dobi in poseže pravica po tisti osebi, ki je pisala v Hladnikovi zadevi še druga pisma, da razbremenijo Hladnika. Kakor čujemo, je bila Hladnikova zelo razburjena, ko so jo pridržali v ljubljanski justični palači.

Hladnikova žena Milka je, kakor smo že enkrat omenjali, srednje velikosti, polne postave, stara 30 let, hči znane logaške Tollazzijske rodbine. Po Logatcu je splošno znano, da se je Hammerlitzova gospa zelo upirala ženi svojega sina Hladnika s Tollazzijskega Milko, a Franc Hladnik je proti volji svoje matere poročil Tollazzijsko. Znano je tudi, da Hladnikova nista zato nič marala Hammerlitzove gospe. Hladnikovi je bilo znano, da Hammerlitzova gospa ne mara za njo. Razmerje med materjo in sinom zato ni bilo dobro in vse to dovede lahko do domneve, da je Hladnikova mogoče sokriva pri poizkušeni zastrupljenju neglede na fakta, da je pisala še omenjene stvari, ki jo dejansko zelo obtažujejo.

Poročali smo svojčas, da je prevzel Hladnikovo zastopstvo ljubljanski izborni zagovornik g. dr. Josip Furlan. Kakor smo poizvedeli, je g. dr. Furlan te dni odložil Hladnikovo zastopstvo iz razlogov, ki nam niso znani.

»Piccolo« poroča o aretaciji Hladnikove žene, gospe Ludmile Hladnik, rojene Tollazzi, sledeče: 22. t. m. je prišla k preiskovalnemu sodniku dr. Grasselliju v Ljubljani na njegov poziv Hladnikova žena. Ko je bilo zaslišanje končano, je sodnik izjavil, da je aretirana in odredil takojšnjo odveditev v zapore. Žena, ki te nenadne aretacije ni niti oddaleč slutila, je začela tako vpiti, da je letelo celo sodišče skupaj. Zato so jo morali z vso naglico odvesti. Ne vé se, kakšne indicije in dokaze je sodnik proti njej zbral, zaprta pa je vsled suma, da je z možem sokriva na zastrupljenju svoje tašče. Ne samo, da je vedela za soprogo namero, ampak jo je tudi dejansko podpirala. Morda, kakor pravijo nekateri, je obdolžena tudi, da je hotela dobiti priče, da pričajo v prilog moža.

Štajerske novice.

š Resnico govori vendar enkrat »Narodni Dnevnik«, ko pravi, da so posegli zadnji nedelje liberalni kolovodje izvanredno krepko in živahno v volivni boj. Tisto izvanredno živahnost si je razlagati na prav priprost način po njihovem najnovejšem receptu. Začeli so prirejati volivne shode, pri katerih zborujejo nemški in to zavoljo par negativov in nemščurčkov. Pač vidijo, da se zavedni slovenski kmetje in delavci ne dajo več voditi za nos. Da pa bi ne bili njih shodi tudi izvanredno pust, kakor se dogaja navadno, se morajo posluževati tega sredstva; tako si namreč lažje pridobijo nemškutarske kaline na limanice. Pa saj jim jih privoščimo! Zavedni slovenski kmetje pa trumoma zapuščajo njih tabor. V zgoraj omenjenem ravnanju se zopet prav lepo zrcali zveza laži-narodnjakov s štajercijanci. Spindler in Lesničar — Heil!

š Službo odpovedal je baje Fr. Jošt, ravnatelj Zadružne zveze v Celju. Tako posnamemo iz »Narodnega Dnevnika«, v katerem Zadružna zveza v Celju razpisuje službo pisarniškega vodje.

š Sokolska slavnost v mariborskem Narodnem domu se ni obnesla tako kot so želeli sokoliči. Kmetstvo ljudstvo je večinoma izvajalo abstinenco. Sloves te slavnosti tudi ni povzdignilo na višek sodelovanje nekaterih »klerikalcev«. Slovesno je bilo, da so liberalni Sokoli radevolje prenašali gostovanje duhovnega svetnika, urednika in uradnika klerikalne Zadružne zveze. Pa dobro so se vseeno imeli. Škoda, da še Spindler in Stibler ter Lesničar niso prihiteli v to prijetno družbo. Gefrorenes!

š Žejni Sokoli. Sokolstvo se še ni posebno sprijateljilo z idejo antialkoholizma. V nedeljo so telovadili v Narodnem domu v Mariboru ter so si pritelovadili tako žejo, da si je niso mogli pogasiti do štirih zjutraj. V »Narodnem Dnevniku« se namreč pritožujejo, da je bila gostilničarka tako brezobzirna ter je ob tako zgodnji uri vrgla kar 50 gostov na cesto. Živela sokolska žeja!

š Č. g. Bosina Ivan, kaplan pri Sv. Jurju v Slovenskih goricah, znani organizator Slovenskih goric, ki je bil nevarno bolan, je zopet ozdravel.

š Maribor. Prihodno nedeljo, 26. t. m., bo ekselencija knez in škof blagoslovil nov altar presv. Srca Jezusovega v baziliki Matere Milosti v Mariboru. Altar je krasno in umetniško delo mojstra Kociančiča. Vsak se čudi nad dovršenim delom novega altarja. Naša cerkev je sedaj ena najlepših na štajerskem.

š Mladina ob stoletnici Stanka Vraza. Šolsko slavnost priredi središka šestrazrednica dne 29. junija t. l., to je na Petrovo, v svojih prostorih v Središču v spomin stoletnice pesnika Stanka Vraza. — Spored: 1. Molitev. Dvoglasni zbor s spremljevanjem harmonija; dr. G. Ipavica. — 2. Slavnostni govor. — 3. »O človeku, ki je padel v vodo.« Alegorija, spisal St. Vraz. — 4. Moj dom. Trigl. zbor s spremljevanjem harmonija; E. Vašakov napev, priredil A. Kosi. — 5. Slava Stanku Vrazu! Igrokaz z živo sliko v enem dejanju. Priredila J. Najžer in A. Kosi. (Dejanje se vrši ob stoletnici St. Vrazovega rojstva v večjem kraju na hrvaško-štajerski meji.) — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina: sedež 1 K, stojišče 40 vin. Čisti dohodek je namenjen šolskim svrham.

Hlapeca - razvažalec

pive sprejme takoj zaloga pive Mengijske pivovarne Ljubljana, Matelkova ulica št. 19. Mesečna plača K 80. Oženjen ima prednost. 1805 1

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Ešvegersko
sivo in rdeče
Marzeljsko
Angeljnovno

Milo

Priporoča tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana

1661

Čebelno-
voščene
in
stearinske

Sveče

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta 23. junija.

Pšenica za oktober 1910	9.59
Rž za oktober 1910	6.93
Oves za oktober 1910	7.28
Koruzna za julij 1910	5.49
Koruzna za avgust 1910	5.61
Koruzna za maj 1911	5.75

Efektiv:

Kupujte le vžigalice: »U korist obmejnim Slovincem«

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dni	Cas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
22	9. zveč.	737.0	17.6	sr. jzah.	del. obl.	
23	7. zjut.	735.9	18.8	p. m. jzah.	pol. obl.	0.0
	2. pop.	734.9	23.4	p. m. jug.	sk. obl.	

Srednja včerašnja temp. 16.8°, norm. 18.5°.

1824

Josipina Rozman roj. Roner
javlja tužnim srcem v svojem kakor
v imenu njenih otrok Konrada in
Marijana, da je Bogu Vsegamogoč-
nemu dopadlo njenega predragega
soproga, dobrega očeta, zeta, svaka
in strica, gospoda

Konrada Rozmana

o. kr. davčn. upravitelja v Mokronogu
sinoči dne 22. junija ob pol 10. uri
zvečer, potolaženega s tolažili svete
vere v 42. letu njegove starosti po
kratki bolezni, poklical k Sebi v
boljšo večnost.

Truplo rajnika se bode v petek,
dne 24. junija ob pol 6. uri popoldne
v mrtvašnici dež. bolnice slovesno
blagoslovilo, nato prepeljalo na po-
kopališče k Sv. Križu, kjer se bode
v lastno rakev položilo k večnemu
počitku.

Slovesna sv. maša zadušnica se
bode opravila v soboto ob pol 7. uri
zjutraj v mestni župni cerkvi v Tr-
novem.

Nepozabnega rajnika priporočam
v spomin in molitev. Prosi se tihega
sožalja.

Ljubljana, 23. junija 1910.

Zahvala.

1814

Za mnogobrojne ustmene in pis-
mene dokaze iskrenega sočutja in so-
žalja povodom smrti nepozabne sestre,
svakinje in tete, gospe

Ivane Klinar

se najpriskrbeje zahvaljujemo prečastiti
duhovščini za zadnjo tolažbo ob smrti,
slavni blejski požarni bramb., daroval-
cem krasnih vencev, gg. pevcem za gin-
ljivo petje in vsem sorodnikom, pri-
tateljem in znancem za častno spremstvo
na zadnji poti.

Bled-Milno, dne 21. junija 1910.

Žalujoči ostali.

Otvoritev hotela

Vljudno naznanjam, da sem na Dobravi
pri Bledu na Gorenjskem, postaja državne
železnice, otvoril prenovljen

hotel „STOL“.

Hotel s 16 sobami je popolnoma novo in
moderno opremljen. V dobro urejenih restav-
racijskih prostorih postregel bodem cenje-
nemu občinstvu z dobro jedjo in pijačo.
Senčnati park in novo kegljišče sta na raz-
polago. Razgled in lega krasna. Kraj jako
miren in letovničarjem zelo priporočljiv. V
bližini naravno lepi Vintgar in Bled. Cene
nizke, postrežba dobra in točna. Priporočam
se v prijazno upoštevanje. Z odlič. spošt.

Alojzij Zajec.

Železnato vino

lekarja Picoolija v Ljub-
ljani, c. in kr. dvorni za-
ložnik, papežev dvorni
založnik, vsebuje za slabo-
kvrne in nervozne osebe,
za blede, slabotne otroke,
lahko prebavljiv železnat
izdelek. Polovična stekle-
nica K 2—. Poštni zavoj
(3 steklenice) franko za-
voj in poština, stane
K 6'60. Naročila po po-
vzetju. 3281

Sukneno in moderno blago za moške obleke

v največji izbiri priporoča
po ugodni ceni

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5.
Obstoj trdke čez 40 let!

Dva učenca

sprejme takoj: Prva higijenična pe-
karna na Friškovicu v Ljubljani, Pri-
sojna ul. št. 3. v hiši Hinko Privška.

Najlepša prilžnost za pridobitev v to stroko
spadajočih znanosti, posebno pa, ker je
pekarna moderna in z električnim obratom
opremljena. — Dečki dobrih starišev iz
Savinjske doline ali Štajerske sploh, imajo
1774 prednost. 3-1

Rogaški

Tempel

vrelec. Diletična namizna
pijača z obilno oglikovo
kislino. Pospešuje prebavo
in izmenno snovi.

Styria

Zelo koncentriran medicina-
len vrelec, priporočljiv pri
kroničnem žolodnem kataru,
saprij, Brightovih ledicah,
vrnilnik oteklina, jetrnih
trdnih, slatič, snovolamne-
kih boleznih, katarah dihal-
nih organov.

Donati

Zdravilen vrelec najvišje
vsebine svoje vrste. Zlasti
uporaben pri kroničnem bre-
vesnem kataru, obstopaciji,
žolčnih kamenih, toščici
trganju, sladkovni bolezni.

Najmočnejši
prirodni vrelec magnezijo-
olajberske soli.

Dobroidoča gostilna

z dobro ohranjenim gospodarskim poslopjem
in večjim vrtnom se naglo in ceno proda z in-
ventarjem ali brez njega v kraju 1819 3-1

Liša pri Prevaljah na Koroškem,
kjer se nahaja dobroidoč rudnik. Več pove
lastnik Leopold Klemenc istotam.

Za kopalno sezono

obleke, plašče, frotir rjuhe in brisače, čevlje, avbe, klobuke, plavalne hlače
in vse druge potrebščine priporoča

Modna trgovina P. Magdič
Ljubljana: nasproti glavne pošte. 1745 10-1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev
liter, ker se dobi pri Josipu Maljavac, pošta in po-
staja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsake
železniške postaje na Kranjskem po 24 vinarjev liter
in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100-1

Izredni občni zbor

Vzajemnega podpornega društva v Ljubljani

se vrši

dne 7. julija 1910 ob 5. uri po-
poldne v društvenih prostorih,
Kongresni trg št. 19.

Dnevni red.

1. Poročilo o računskem zaključku XI. odseka in o določilu dividende za ta odsek.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorovalnega sveta.
4. Sklepanje o računskem zaključku.
5. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 22. julija 1910.

Načelstvo

V slučaju, da se ne doseže sklepčnost, vrši
se v smislu določil § 27 društvenih pravil dne
15. julija 1910 ob 5. uri popoldne drug občni zbor
v istem času, na istem kraju in z istim dnevnim
redom. 1815

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Glavno zastopstvo

THE REX Co.

Ljubljana

Selenburgova ulica št. 7

ima vedno v zalogi

pisalne stroje

L. C. Smith & Bros.

pisalne mize

in drugo pisarn. pohištvo,

vse potrebščine za
pisalne stroje,

razmnoževalne aparate

ter
vsakovrstnega papirja.

Telefon št. 38.

Edini

zasebni slovenski zavod
te vrste je 4-1

Prvi slovenski zasebni trgovski tečaj

v Ljubljani, Turjaški trg št. 4

Vplsovanje 2. in 3. julija od 9—12. 2-4

Vsprejemajo se samo gojenke.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.